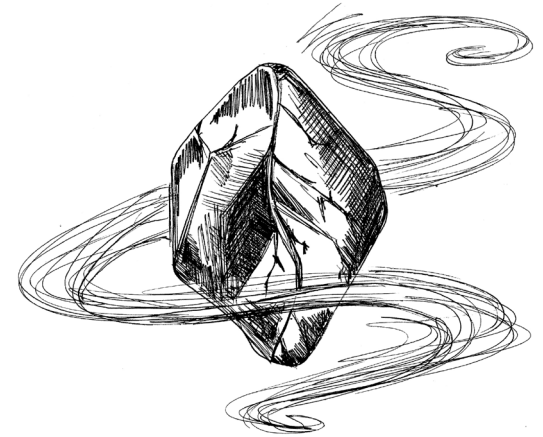

Osama le Leswika la Mashigo

ka Ndabeni Mokoena

Mengwaga ye mentši ye fetilego, go be go na le naga ye botse ya dithaba ye e bitšwago Matibidi. E be e hwetšwa gare ga Afrika. E be e na le metsana ye mentši mo selete seo se tee. Go be go dula go na le lehloyo magareng ga metsana, se se dira gore go be le dintwa tše di sa felego. Bjalo ka kotlo, Osama, mohlami wa tšohle, o ile a romela Balois nageng ya Matibidi. Batho ba be ba tšhogela maphelo a bona.

Balois ya senamune e ile ya tla go nyakišiša dipelo tša batho. Ba ba bego ba na le bokaone dipelong tša bona ba ile ba phološwa ke Balois ya senamune, mola ba ba bego ba na le bobe dipelong tša bona ba ile ba išwa magageng a Mapungubwe, lefelo le le kgethegago. Batho ba makgolwana a mmalwa fela ba šetše Matibidi. Bao ba phologilego ba ile ba rapela Osama gore ba swarelwe. Ge a araba, Osama o ile a hlola leswika la lešata le lešweu leo le bitšwago Leswika la Mashigo. Ge fela leswika le be le šoma, Balois a se boele motseng.

Leswika la Mashigo le be le phadima gabotse bjalo ka letšatši mesong ye mengwe le ye mengwe. Mapulana, baagi ba Matibidi, ba ile ba makatšwa ke se. Maemo a go se fetoge a go bjalo a be a sa kwe a kwagalwa. Le ge go le bjalo, ka morago ga mengwaga ye masometharo, moporofeta, Naledi, o ile a tloga ka molaetša go tšwa go Osama.

Naledi o ile a re: "Mantšu a Osama ke a: 'Batho ba ka, Mapulana, ke le file sebopego se seswa mengwaga ye masometharo. Bjale, ga ke kgotsofale gore ga le a fetoga. Le sa le batho ba go dira bobe bjo bo swanago. Bjale ke tla tliša kahlolo gape go Matibidi."

Letšhogo le legolo la feta Matibidi gomme leru le leso la duls godimo ga Mapulana. Leo le bego le sepelelana le maikutlo e be e le Leswika la Mashigo. Le be le phadima bjalo ka naleli ye e hwago. Ditlamorago tša seo di ka dira gore di be di tšhošitše kudu go Mapulana go gopola ka tšona. Tšhegofatso le Mmaphefo e be e le bana nakong ya mafelelo ge Balois e gaogela motsana wa Matibidi ka boteng bja yona. Tšhegofatso le Mmaphefo ba be ba gopola mokgalebje yo bohlale yo a bego a bitšwa Johan-Pitsedisuleyang, yo ka nako yeo a bego a hlhloletša batho go rapela Osama. Ba be ba nagana gore monna yo yo bohlale yo a ka tseba se se swanetšego go dirwa bjale, le ge go le bjalo, ba be ba swanela pele ba mo hwetša. La mafelelo go kwelwe gore o be a dula Thabeng ya Phiri. Nyakišišo ya bona ya thoma.

Mo mesong, Tšhegofatšo le Mmaphefo ba ile ba sepela ba ya Thabeng ya Phiri. Ge ba be ba sepela, Tšhegofatšo le Mmaphefo ba lemogile gore ba swanetše go tla ka mokgwa wa go akanya ka ga maatla a Leswika la Mashigo letšatšing le le latelago. Tšhegofatšo le Mmaphefo ba be ba tseba gore batho ba Mapulana ba be ba sa kgone go fetola boitshwaro bja bona bjo bobe kapejana.

Ge ba be ba namela thaba, ba fihleletše sephetho sa gore go tla ba kaone go ba go akanya ka ga mokgwa wo maatla a Leswika la Mashigo a ka o latelago. Kgauswi le godimo ga thaba, ba hwetša legaga le le ilego la hwetša Johan-Pitsedisuleyang ka sebele. O dumeletše gore a ka no se kgone go thuša kudu. O šupile gore ge ba ka robala bošego, mohlomongwe a ka thuša kudu ka mesong.

Ba lemogile pele ga ge ba robala gore Johan-Pitsedisuleyang e be e le monna wa ditshupetšo tše dintši. O gateletše gore botse bja Leswika

la Mashigo e be e le gore le be le sa fetogefetgoe (go se fetogefetoge). Ka gona, o dirile bonnete bja gore ba nagana gore le be le sa fetoge. Go Tšhegofatšo le Mmaphefo, go be go makatša go nagana gore go tšwa ga lesedi la Leswika la Mashigo go be go sa ithekge ka gore le be e le nako ye kaakang. Motheo wo o bjalo o be o ka kgona go kopanya dikgopolo tša bona ka moka go ba selo se se šomago. Go be go na le tše dingwe ka mesong.

Johan-Pitsedisuleyang o šišintše gore dibe tša batho ba Matibidi di be di sepelelana le diphetogo tša tikologo le ekholotši. Ge go be go na le pula ya go lekana le dijo tše di tlogetšwego, batho ba be ba tšwela pele ka taolo ye mpe ba dira ditiro tše mpe tše dintši.

Nakong ya komelelo le tlala, batho ba be ba be ba ratana gomme ba tlangwa ke melao ya Osama. Johan-Pitsedisuleyang o šišintši gore boitshwaro bja batho bo be bo sa fetoge go ya ka nako, kudukudu, mokgwa wa dinako tša ngwaga (wo o latelago mediro ya trikonometri). Tšhegofatšo le Mmaphefo ba be ba sa bone boitshwaro bja batho e le selo se segolo seo e bego e le seabe ka ga go benya ga Leswika la Mashigo. Ge ba be ba theeletša bohlale bja Johan-Pitsedisuleyang, go hloka tsebo ga bona go ile gwa bonagala. Eupša go be go sa na le tše dintši.

O boletše gore le ge "mokgwa wo wa go akanya" o ka thuša batho go bolela ka pela seo se tlogo direga go Leswika la Mashigo, o be o le kgole le nepišo. O šišintše gore ge batho ba ka e hwetša ka dipelong tša bona go amogela botho le lerato, ba ka dira khutšo le Osama. Kudu, o boletše gore ge, le ge fela ge.

Tšhegofatšo le Mmaphefo ba tšwile mogareng ba na le lesedi le dikgopolo tše pedi. Ba gopotše gore go be go na le mongwadi wa metsana ka moka ya Matibidi yo a bego a ngwala ka matsogo ditiragalo tšeo di bego di direga letšatši le lengwe le le lengwe nageng ye kgolo ye.

Kgopolo e ile ya sepela magareng ga bona gore ge ditiragalo di ka lekanywa go ya ka mokgwa wo batho ba bego ba itshwara ka gona (bobe go ya go botse, kudukudu go tloga go o go ya go 1), ba be ba ka ba le tekanyo ya boitshwaro. Mongwadi o be a boloka le diakhaonto

tša maatla a kganyogo ya lesedi a Leswika la Mashigo. Ka fao, bjale ba be ba na le dipalo tša nakong ye e fetilego, tšeo di bego di ka dirišwa tshepedišong ya 'tekolo' ya go boeletša go laola boitshwaro bja nakong ye e tlogo.

Ba ile ba akanya gore dipalo tše di be di ka ba tše di swanago letšatši le lengwe le le lengwe, go latela taelo ya Johan-Pitsedisuleyang ya botee. Gape, bjale ba be ba na le dipalo tša nakong ye e fetilego tše di bego di fa ditekanyo ka ga Letswai la Mashigo. Go bona, go ile gwa ba pepeneneng gore bjale ba be ba ka dira tshepedišo ye e feletšego ya 'tekolo'. Ka go makala ga bona, ba ile ba se ikwe ba kgotsofetše.

Lehu la Leswika la Mashigo le be le sa fapanege. Tšhegofatšoo le Mmaphefo ba be ba tseba gore lehu la leswika le be le ka se fetole dipelo tša batho. Ba be ba swanetše go fetola pelo ya Mapulana, go thuša batho ba bona go amogela botho le lerato.

Matswalo le lehu ke mafelelo a mabedi a go fapana. Lehu la Leswika la Mashigo ga se la tla bjalo ka makatšo gomme le be le lebega le begela mathomo a mafelelo a Mapulana. Le ge go le bjalo, dithuto tša kholofelo le dipoledišano tša lerato le botho di ile tša fa matswalo boitshwaro bjo boswa bja Mapulana. Khutšo e ile ya bolokwa nageng ka moka go tloga ka morago ga moo."

